

Uværet ”TORA” på Skagerrak-kysten og sørlige del av Vestlandet mandag 30. oktober 2000

Under arbeidet med DNMI's langtidsvarsel lørdag 28. okt. 2000 viste de numeriske langtids-prognosene for mandag en kraftig lavtrykksutvikling fra sørvest inn over De britiske øyer og sørlige del av Nordsjøen og videre mot Sørlandskysten. Både EC12 (fre) og EC/UK00 (lør.) så alarmerende ut, med visse nyanser. I første omgang kom ett eller to mer ordinære og moderate lavtrykk på lørdag og søndag/mandag, som riktignok gav sterk kuling og til dels liten storm i Nordsjøen. Men den kraftigste utviklingen viste seg å komme i området bak dette lavtrykks-komplekset. Prognosene var såpass foruroligende og samstemte at langtidsvakten lørdag kl. 0950 sendte ut det første varselet om ekstreme værforhold (VA nr. 1, TORA fase A) for siste del av mandag for Agderfylkene (storm på kysten og store nedbørmengder).

Etter en grundig vurdering av prognosene fulgte formiddagsvakten søndag opp med nytt ekstremvarsel (VA nr. 2, TORA fase B) for det samme området (storm på kysten og stedvis i innlandet, samt store nedbørmengder). Her var prognosene fra UK00 og EC00 verdifulle, mens HIRLAM00 antydte en betydelig mindre dramatisk utvikling. Den var for langsom og for lite dyp i lavtrykksutviklingen. Det var mer tvil om berettigelsen av ekstremvarselet enn det var på lørdag, selv om man lå 24 timer nærmere hendelsen, men man fant ikke grunn til å ”avlyse uværet” og satset derfor på budskapet i UK og EC.

Ettermiddagsvakten søndag fulgte opp (VA nr. 3, TORA fase B), selv om HIRLAM12 fortsatt var lite overbevisende og vesentlig tvil derfor var til stede. Analysen søndag kl. 12 og 18 hadde imidlertid nå fått en bølge på kaldfronten vest for Irland med senere betydelige trykkfall. HIRLAM18 var nå også blitt mye kvassere i utviklingen enn tidligere kjøring og mer lik UK/EC for samme tidspunkt.

Nattevakten natt til mandag vurderte alle 00-prognosene. UK/EC+18 hadde begge et kraftig lavtrykk på 950-955 hPa mellom Lindesnes og Jæren. HIRLAM+18 hadde skjerpet seg, men var fortsatt noe ”sen og tam” med senteret vestnordvest for Jylland med trykk litt under 960 hPa. Nytt ekstremvarsel (VA nr. 4, TORA fase B) ble utsendt og fulgte opp det forrige varselet.

Formiddagsvakten mandag videreførte med ekstremvarsel (VA nr. 5, TORA fase B), som inneholdt både varsel om full storm, store nedbørmengder og høy vannstand (60-100 cm over tidevannstabellene) for mandag ettermiddag, kveld og kommende natt. (Ordinært stormvarsel fra DNMI/VA, Varsel om høyvannstand fra DNMI/VV, Varsel om vanskelige kjøreforhold i fjellet i Sør-Norge, samt Varsel om stor flom fra NVE var også ute på denne tiden).

Mandag ettermiddag og kveld slo lavtrykket til med full styrke over store deler av kysten i sør. Lista fyr hadde den sterkeste vinden med sterk storm i middelvind mellom kl. 18 og 19 på mandag. Flere av kyststasjonene hadde middelvindstyrke mellom sterk kuling og full storm. Det kom også mye nedbør i sørlige områder Østafjells og på Vestlandet. Mest fikk

Eik-Hove i Sør-Rogaland på et døgn med 103.6 mm fra mandag kl. 07 til tirsdag kl. 07. Sirdal og Konsmo i Vest-Agder fikk hhv. 80.7 og 66.7 mm i samme tidsrom. For øvrig kom det mellom 30 og 60 mm nedbør ved mange av målestasjonene på Sør- og Østlandet. Når det gjelder vannstanden i sjøen, har vi foreløpig bare muntlige rapporter, som antyder mellom 50 og 110 cm over verdiene i tidevannstabellene i det aktuelle tidsrom. Her virker det imidlertid som om økningen i virkeligheten kom 2-4 timer tidligere og ble noe høyere enn i modellprognosen (pga. HIRLAM for sen og tam?). Til gjengjeld begynte vannet å falle igjen også noe tidligere i virkelighetens verden!

Natt til tirsdag ble siste ekstremvarsel sendt ut, med melding om at faren var over for denne gang (VA nr. 6, TORA fase D).

Etterord:

Ikke helt objektivt kanskje, men arbeidet som ble utført av DNMI og samarbeidende institusjoner var meget bra. Det var til tider svært mye å gjøre, ta stilling til og vurdere. Litt uventet var det relativt lite pågang med henvendelser utenfra etter at første ekstremvarsel gikk ut. Det samme gjentok seg søndag. (Helgesyndromet?) Noe økning i interessen kan registreres, men det var først på mandag, 2 døgn etter første varsel at det økte på med henvendelser. Spesielt var mandag ettermiddag voldsom, nesten som et mareritt. Samtlige fullmektiger og meteorologer var opptatt i telefon og radio, nesten uten pause. Her må noe gjøres, da det blir en faglig uholdbar og uansvarlig situasjon at de samme folkene som skal ha tid til å vurdere obeservasjoner, rapporter og prognoser, samtidig også skal stå til rådighet for alle utenfra (hummer og kanari) som ønsker opplysninger om hvordan dette går. Undertegnede opplevde selv en meget stressende og ubehagelig arbeidssituasjon, særlig i forbindelse med pågang fra NRK Dagsnytt og spesielt fra Dagsrevyen søndag kveld. Dette må avklares!

Blindern, 1. nov. 2000 kl. 1155

Haakon Melhuus